

ÖT ÉVES A MŰSZAKI-GAZDASÁGI TÁJÉKOZTATÓ. A KIADVÁNY CÉLKITŰZÉSE ÉS MEGINDÍTÁSA

Paku Sándor

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ új típusú dokumentációs szolgáltatása a "Műszaki-Gazdasági Tájékoztató a külföldi szakirodalomból" 1960 első negyedében indult meg. Ez évben hatodik évfolyamába lépett szakfolyóirat a dokumentáció egyik új irányának, a komplex műszaki-gazdasági tájékoztatásnak fejlődési szakaszát jelzi.

A Műszaki-Gazdasági Tájékoztató /továbbiakban MGT/ az elmúlt öt év folyamán kialakult szerepére vonatkozóan mindenekelőtt azt a sok pozitív hozzászólást, értékelő nyilatkozatot kívánjuk megemlíteni, amely főhatóságok, vállalatok vezetői és egyes szakemberek részéről nyilvánult meg. Ezek sorában első helyen egyik kormányzservünk vezetőjének legutóbb elhangzott kijelentésére kell utalnunk, amely szerint az MGT rendszeres olvasásával mintegy két évvel előbbre van a műszaki és gazdasági fejlődés követése terén azokkal szemben, akik bőséges nyelvismereteik folytán eredetiben tanulmányozhatnák ugyan a külföldi szakirodalmat, de az anyag terjedelme miatt vagy más okból ezzel a lehetőséggel nem élnek. E véleményen kívül még több hasonló közlésre hivatkozhatunk. Közülük igen érdekes annak a tervezőintézeti igazgatónak az állásfoglalása, aki az MGT-ben feldolgozott egyik téma anyagát sokszorosította, és tüzetesebb tanulmányozás céljából az intézet minden mérnökének, technikusának és gazdasági szakemberének kezébe adta. Egy másik szerv vezetője szerint az MGT-nek - mintegy kézikönyvként - minden igazgató asztalán kellene lennie. Felmerül a kérdés, hogy min alapulnak ezek az értékelések? Milyen tényezők járultak hozzá e kedvező nyilatkozatok megtételéhez? Milyen új szempontokat és anyagot nyújtott és nyújt az MGT?

Bár öt év még a dokumentációs folyóiratok szempontjából sem hosszú idő, mégis célszerűnek látszik - a fenti és más hasonló vélemények okait kutatva - az eltelt időszak alapján annak megvizsgálása, hogy ez az újszerű tájékoztatási kiadvány mennyiben felelt meg a várakozásnak, milyen eredményeket ért el, mik voltak esetleges hiányosságai, beváltak-e módszertani elvei és a levont következtetések figyelembevételével hogyan alakíthatók ki a továbbfejlesztés kívánalmái és le-

hetőségei. Erre a felmérésre annál is inkább szükség van, mert az MGT annak idején kísérleti szolgáltatásként indult el útjára.

Mielőtt a bírálatok és vélemények tükrében az MGT fejlődését közelebbről szemügyre vennők, nem érdektelen egy rövid pillantást vetni az MGT megindításának körülményeire. Azt látjuk, hogy 1959-ben hazánkban ilyen típusú dokumentációs kiadvány még nem volt, és egyes külföldi országokban is éppen csak megkezdte pályafutását. Amikor az OMK vezetősége a kiadvány megindítását a többé-kevésbé hasonló természetű külföldi tapasztalatok alapján elvileg elhatározta, a részletes megvalósítási módok és feltételek kidolgozására pályázatot irt ki. 1959 végén pályá munkája alapján /3/ a kiadvány szerkesztésére VINCE Pálné, az OMK akkori tudományos főmunkatársa kapott megbízást, aki az MGT-nek közel ötödfél éven keresztül szerkesztője volt. A kiadvány első számának közreadása igen gyorsan, a végleges döntéstől számított néhány hónap alatt megvalósult. A szerkesztőség a megindításkor részben külföldi kiadványokat vett alapul, nagyobb részben azonban önálló, újszerű szerkesztési módszerekre és elgondolásokra építette munkáját.

Az MGT célja volt: a tervezés és műszaki fejlesztés felső és vállalati szintű vezetői számára folyamatos tájékoztatás nyújtása a külföldi szakfolyóiratok műszaki-gazdasági jellegű anyagáról; ezzel kapcsolatban a korszerű technikai irányzatok és az egyes országok gazdasági fejlődése közötti kölcsönhatások, ill. az ezekből folyó gazdasági összefüggések figyelemmel kísérése; a műszaki intézkedések, a bevezetett új műszaki eljárások a termelés gazdaságosságára gyakorolt hatásának, valamint a gazdasági szervezési intézkedések a termelésre és termelékenységre való befolyásának vizsgálata. /2/ A témakörök feldolgozása során a kiadvány hangsúlyozottan foglalkozott a vezetés és szervezés problémáival.

A külföldi szakfolyóiratok fenti tartalmu közleményeinek rendszeres és folyamatos feltárással és közreadásával az MGT a népgazdasági feladatok megoldásához kívánt támpontokat szolgáltatni.

Az MGT céljának elérése érdekében új módszereket alkalmazott. Ilyenek a komplex tematika, a sokoldalú feldolgozás, a teljes érdemi tájékoztatás, a legújabb válogatott szakirodalom tömörített alakban, rövid átfutási idővel való közreadása. A témák kellő színvonalu feldolgozásának biztosítására külső szakembereket vett igénybe.

Az Összetett dokumentációs igény felismerése

Az MGT az elmúlt öt év folyamán jelentős mértékben elterjedt. Az 1960 márciusában megjelent első számnak 300 db előfizetett példánya 1964 év végére több mint négy-szeresére emelkedett. Az előfizetések számának évenkénti alakulását az 1. ábra szemlélteti. Az érdeklődés fokozódására utal az is, hogy az első évben negyedévenként megjelent folyóirat a második évtől kezdődően már kéthavonként került közreadásra.

A kiadvány térfoglalásával kapcsolatban mindenekelőtt azt a körülményt kell kiemelnünk, hogy az MGT helyesen ismert fel egy sajátos dokumentációs szükségletet; e tájékoztatási szükséglet kielégítése szempontjából kiadása időszzerű és hiánypótló volt. Azt nyújtotta és nyújtja, amire az egyes vezető szakember egyénileg nem vállalkozhat: a szakirodalmi áradatból kiválasztott mintegy 2800 számottevő műszaki és gazdasági külföldi folyóirat anyagának átnézése alapján végzi a szerkesztőség a lényeges közlemények kijelölését, amelyek rendeltetési körének megfelelően feldolgozásra tekintetbe jönnek, és átfogó tájékoztatás keretében tényeket és eredményeket ismertet. Az eredeti cikkeket helyettesítő témafeldolgozások mentesítik az általában erősen elfoglalt vezető szakembereket a külföldi közlemények tanulmányozása alól.

Az MGT a műszaki és gazdasági szakirodalmi tájékoztatás szintézisének megvalósítása útján fontos lépést jelentett előre. Az irányító műszaki vagy gazdasági szakember ma már nem zárkozhat be a szűkebb értelemben vett szakmai információk négy fala közé. Az eredményes munkához, a haladással való lépéstartáshoz jelenleg már nagyobb áttekintésre, a saját szakterületen tulmenő érdeklődésre, a műszaki és gazdasági tényezők közötti összefüggések megismerésére, a műszaki élet területén jelentkező új irányzatokról, módszerekről, gyártástechnológiákról friss tájékoztatásra van szükség. Ennek az információnak fel kell tárnia és ki kell emelnie a különböző tényezők közötti gazdasági vonatkozásokat.

A műszaki és gazdasági tudományok fejlődésének üteme az utóbbi egy-két évtizedben óriási mértékben meggyorsult, ami még alaposan képzett és bőséges szakmai tapasztalatokkal rendelkező vezető számára sem teszi könnyűvé az új eredmények követését. A fejlődés üteme olyan gyors, hogy egyes külföldi szakvélemények szerint a műszaki tudás - főként néhány újabb szakterületen - 5 évenként nagyrésztben elavul, és alapvető felújításra szorul. Évről-évre, sőt hónapról-hónapra új eljárásokat és módszereket, gépeket és szerkezeti anyagfajtákat vezetnek be a termelésbe, újabb és újabb műszaki ágazatok differenciálódnak, és visszahatnak egymásra, valamint a műszaki és gazdasági élet egész területére. A fejlődést összefüggésében csak széles alapokon nyugvó teljes körű tájékoztatás vetitheti elének.

Az MGT a dokumentáció területén annak a felfogásnak volt uttorója, hogy a termelés műszaki és gazdasági része egymástól elválaszthatatlan egységet alkot. E két területet az utóbbi években a gazdasági munkában mindinkább térthódító matematika, az egyéb tényezők mellett, ugyancsak közelebb hozza egymáshoz. A mérnök-közgazdász vagy a gazdasági mérnök képzés szükségességének jelentkezése is a műszaki és gazdasági vonatkozások népgazdasági összefüggésének fokozódó felismerésére mutat.

Az MGT elébe ment ennek a fejlődésnek és iránytmutatóan jelölte meg a műszaki és gazdasági kérdések dokumentációjának összekapcsolását.

Az MGT a fenti szempontok követéséből kifolyólag kifejezetten vezetői tájékoztatás: a kérdés áttekintéséhez nem szükséges műszaki és egyéb részletek elhagyásával az érdemi mondanivalót közli, amire a vezetőknek szükségük van. Teljes tartalmi tájékoztatást nyújt valamely kérdés lényegéről rövidített terjedelemben.

A kiadvány a népgazdaságfejlesztési tervekhez igazodva saját kezdeményezés alapján dolgozza fel az időszertű műszaki-gazdasági kérdéseket. Az MGT szerkesztése és kiadása nem a felsőbb szervek közvetlen megbízására történik, mely gyakorlattal az egyes baráti országok tájékoztatási intézeteiben találkozhatunk.

A szerkesztési módszer tapasztalatai

Az MGT szerkesztési módszere tekintetében meghatározott elvek gyakorlati érvényesítésének szellemében a kiadvány a vázolt komplex tájékoztatás keretében évente 6 számban, egyenként mintegy 150 kompressz oldal terjedelemben, átlagban 40 témát sokoldalúan megvilágítva dolgoz fel 650-750 legjelentősebb, legfrissebb, többszörös szűrővel válogatott külföldi folyóiratcikk felhasználásával, a lényeges tartalmat összefüggő, egységes közleménybe foglalva a fontosabb táblázatokkal, diagramokkal, ábrákkal együtt.

Az MGT a vizsgált öt év folyamán összesen 28 számban 206 témát ismerttetett 1155 tömörített fordításban, ill. nagyjából több cikkből összedolgozott kompilációban, melyekhez 2689 külföldi szakközleményt vett igénybe.

Az MGT anyaga a műszaki és gazdasági élet egész területe. Az itt jelentkező témák sokaságából a kiadvány egy-egy száma 6-7 időszertű, számonként változó kérdést dolgoz fel, melyek a soronlevő népgazdasági feladatokhoz szorosan kapcsolódnak.

A tapasztalatok alapján beváltnak tekinthető a kiadvány öt állandó fejezetre felosztott tematikai váza, amelynek keretében a témafeldolgozások megjelennek. Ezek az állandó fejezetek a következők: I. A műszaki fejlesztés alapvető kérdései. Műszaki színvonal; II. Az energia termelése és elosztása; III. Nyersanyag- és alapanyagtermelés; IV. Feldolgozóipar és gyártástechnológiája; V. Közlekedés, építés, közüzemi gazdálkodás.

A megjelent öt évfolyam anyagát a fenti fejezetek közötti eloszlás szempontjából vizsgálva, azt látjuk, hogy nem mutatkozik lényeges eltérés az egyes fejezetekbe jutott témák számában. Mégis elmondhatjuk, hogy az átlagosnál gyakrabban szerepelnek az I. és a IV. fejezetbe tartozó témafeldolgozások, míg az V. fejezetbe ennél valamivel ritkábban kerülnek ismertetőik. A legnagyobb visszhangja az I. fejezetben megjelent közleményeknek volt, ami alátámasztja az MGT eredetileg kitűzött irányvonalának további erősítését. A kiadvány ugyanis helyzetének és jellegének megfelelően főként a népgazdaság egészét vagy több ágát érintő témák kidolgozását vette tervébe.

A feldolgozott témakörök sokoldalúságának és változatosságának szemléltetésére a vezetés kérdésének területéről néhány példát ragadunk ki.

1961-ben felhívta az MGT a figyelmet a vezetés-szervezés nagy jelentőségére "A műszaki-gazdasági vezetés szerepe a vállalatok irá-

nyításában és szervezésében" c. témakör feldolgozásával, majd 1962-ben "A népgazdasági és vállalati tervezés újabb módszerei" és 1963-ban "A vezetés segédesszközei a döntések meghozatalában" c. témákról szóló ismertetőikkel. E téma időszerűsége arra indította a szerkesztőbizottságot, hogy 1964-ben is foglalkozzék a vezetés problémájával. Így az 1964 évi 1. számban jelent meg "Az operációkutatás a vezetés szolgálatában" címmel az e tárgyban feldolgozott legújabb anyag.

Különös figyelmet érdemelnek az évenként megjelenő célszámok, amelyek egy fontosabb, szélesebb témakört tárnak fel a legújabb külföldi szakirodalom megvilágításában. Egy-egy szám teljes terjedelmének igénybevétele lehetőséget ad a téma behatóbb és részletesebb bemutatására.

Eddig a következő célszámok jelentek meg:

1961-ben a "Műanyag", 1962-ben "A korszerű anyagmozgatás", 1963-ban a "Korszerű munkafeltételek", 1964-ben a "Műszaki fejlesztés a mezőgazdaságban", míg ez évben a "Műszaki ellenőrzés" fontos kérdését dolgozta fel az MGT célszáma. A célszámok bevezetése eredményesnek bizonyult; megjelenésük fokozta a bennük ismertetett tárgykör dokumentációja iránti érdeklődést. Ennek alapján célszerűnek látszik évenként egy célszám kiadásának előirányzása.

A célszámok azért is jelentősek, mert kedvező fogadtatásuk alapján az illető szakterületen Műszaki Információ részalcimes sorozatok indultak meg. Ezek: "Műanyagok alkalmazása", "Anyagmozgatás", "Korszerű munkafeltételek". A célszámok tapasztalatai alapján ugyanis lemérhető volt, hogy ezeken a szakterületeken a dokumentáció iránti igények kielégítésére a külföldi folyóiratirodalom válogatott cikkeinek tömörített fordítások alakjában havi kiadványként való megjelenítése indokolt.

Az MGT egy-egy számának megjelenése után befutó érdeklődések alapján megállapíthatóan hasznosnak bizonyult a "Sajtószemle", valamint a "Legújabb egyéb irodalom" rovatok bevezetése. Az évenként készített több szempontú tárgyszavas mutató hatékonyan járult hozzá az anyagban való eligazodáshoz. A bekezdéseknél alkalmazott marginális vezérszavak a tartalom gyors áttekintését segítették elő.

A kiadvány propagandájával kapcsolatban a tapasztalatok szerint az a megállapítás szűrhető le, hogy - bár az olvasótábor évről-évre növekszik - a terjesztési munka fokozása és kiszélesítése szükséges, mert az MGT sok esetben még mindig nem jutott oda, ahol érdeklődés mutatkozik iránta, és ennek folytán a benne foglalt külföldi eredmények termékenyítő hatása nem érvényesülhet.

Az MGT anyagának gyűjtése és feltárása során alkalmazott módszer is beváltotta - hatékonyságából megítélhetően - a hozzáfűzött reményeket. A műszaki-gazdasági kérdések egész komplexusát felölelő és ezen belül az MGT munkatervében szereplő témákra vonatkozó külföldi folyóiratcikkek kartonokra kijegyzett bibliográfiai adatai a folyóiratok beérkezésétől számított 2-3 napon belül a tárgyszavas anyaggyűjteménybe - egy cikk általában két tárgyszóhoz - lerakásra ke-

rűinek. Ezzel az eljárással elérhető, hogy minden más feldolgozást, ill. szolgáltatást mintegy 5-6 hónappal megelőzve az egyes témakörök-re vonatkozó cikkek cianyaga felhasználás céljából rendelkezésre áll. Ennek köszönhető, hogy a tömörített ismertetések átfutási ideje az igényes kompilációs és szerkesztési munka ellenére átlagosan 3-6 hónap és jelentős számban található felhasznált forrásmunkák a megjelenési hónapot megelőző negyedévből is. A szerkesztőség időnként a fentiek-nél korábbi közleményeket is figyelembe vesz, attól függően, hogy valamely témával kapcsolatban a legújabb érdemi cikk mikor jelent meg.

A feldolgozott anyag - a frisseségre való törekvésből adódóan - alig 1-2 % könyv, a többi folyóiratcikk.

A sokoldalú feldolgozás
fejtlődése

Az MGT szerkesztési módszere az induláskor rögzített alapokon jelentősen fejlődött. Ez elsősorban abban nyilvánult meg, hogy míg eleinte a témák ismertetése keretében az egyedi cikkek tömörítése volt tulsúlyban, addig főként a harmadik évfolyamtól kezdődően egyre jobban előtérbe lépett a több külföldi folyóiratcikkből kompilált ismertető készítése, melyek gyakran monográfiászerű tanulmányok jellegét öltötték magukra. Egy-egy témakör feldolgozásához igénybe vett irodalmi források számának növekedését a 2. ábra mutatja. Eszerint az első évben egy-egy témafeldolgozáshoz átlagban 5,2 cikket használtak fel, mely szám 1964-ben 20,6-ra emelkedett. Ezzel párhuzamosan nőtt a vizsgált időszakban a közlemények átlagos terjedelme 11,5 oldalról 26,2 oldalra, amit évenkénti eloszlásban a 3. ábra tüntet fel. Ez természetesen maga után vonta az összterjedelem kisebb mérvű bővülése ellenére is a füzetenként közölt témák számának 12-13-ról 6-7-re való csökkenését.

A fenti változásokkal kapcsolatban elsősorban a témakörönként felhasznált eredeti cikkek száma érdemel említést. Azt mondhatjuk, hogy e tekintetben az 1964 évi adatok a felső határon mozognak, mert a többnyelvű szakirodalmi forrásanyag bővülése erősen növeli a kompiláció és szerkesztés munkaigényességét nagy részben a szakmai és nyelvismeret egybeesésének hiánya folytán. Itt említjük meg, hogy az MGT zömmel angol, orosz, német, francia, továbbá cseh és lengyel nyelvű folyóiratokból merített, és az ilyen nyelvű források ugyyszólván valamennyi témaismertetés kapcsán előfordultak.

A sokrétű anyag összeállítása és lektorálása mind nagyobb feladatok elé állítja a belső és külső munkatársakat, és a források számának további növelése a témák - egyébként is szoros - feldolgozási határidejének betartását veszélyeztetné. A tapasztalatok szerint a témák sokoldalú megvilágítását általában 12-25 forrásmunka felhasználása kellően biztosítja és ennél szélesebbkörű irodalom feldolgozása a munkaerő és a terjedelem szabta korlátokat is túllépné. Ennek figyelembevétele annál is inkább indokolt, mert az MGT-nek, mint vezetői dokumentációnak a lényeges tartalom közlésén túlmenően a kérdések részletesebb ismertetése nem lehet feladata.

A kiadvány szerkesztési munkájának egyik fő problémája a folyton változó témák színvonalas feldolgozását végző, több nyelvismerettel rendelkező újabb és újabb szakemberek közreműködésének biztosítása. Az e téren jelentkező nehézségek miatt egyes témák feldolgozása csak két lépcsőben oldható meg.

Az MGT-t ért kedvező bírálatokhoz a kiadvány tartalmi kialakításának, a feldolgozásra előirányzott témák kiválasztásának és a szerkesztési munkájának irányításával jelentős mértékben járult hozzá a szerkesztőbizottság, amely több iparág vezető szakembereiből és az OMKDK munkatársaiból tevődik össze. A szerkesztőbizottság munkamódszere az, hogy kéthavonként tartott üléseken vitatja meg a következő 3-4 szám tématervét, köztük a legközelebbi számét részletesen, és rögzíti az egyes témák, elsősorban a célszámok tartalmi vázlatát. Ezáltal a szerkesztőségnek módjában van fokozott mértékben figyelni és gyűjteni a kijelölt témákra vonatkozó legfrissebb anyagot.

Az MGT hazánkban elsőként indult meg a sajátos műszaki-gazdasági tájékoztatás útján. Példája nyomán több hasonló elnevezésű, de tartalmilag, szerkezetileg és a feldolgozás módszerében eltérő kiadvány jelenik meg, amit a dokumentáció fejlődése szempontjából csak örömmel üdvözölhetünk. E kiadványok jelentős részével ellentétben az MGT nem valamely szélesebb szakterületen belül egymás mellett hozott, de egymástól független, különböző témájú külföldi cikkek hosszabb-rövidebb referátumaiból, hanem rögzített tematikai keretben kiválasztott és egy-egy tárgykör köré csoportosított több közlemény szerves összedolgozásából áll.

Az MGT a komplex témák, a teljes lényegi tájékoztatás és a feldolgozás módszerének újszerűségével uttörő jellegű, rövid átfutású, folyamatos dokumentációs szolgáltatást valósított meg, amely az irányt jelentkező szükségletek folytán gyorsan elterjedt; az évek folyamán megizmosodott, több vonatkozásban fejlődött és felsorakozott a hagyományos dokumentációs fajták mellé. Az MGT tulzással nélkül egy gyűjtőlencséhez hasonlítható, amely a műszaki és gazdasági élet legkülönbözőbb területeiről összegyűjtött információkat témák szerint rendezve a gyűjtőpontban összefoglalja és így kis területre sűrítve, vezetői áttekintésre alkalmassá teszi.

Amikor az elmúlt öt év tapasztalatai alapján az MGT útját elemezzük, előre is kell tekintenünk. Vizsgálunk kell, hogyan rajzolódhat ki az MGT jövő fejlődése. Milyen vonatkozásban indokolt továbbfejleszteni, és hol kell, vagy célszerű rajta javítani.

Az elhangzott kritikák és a felmerült kívánalmak alapján az MGT fejlesztési szempontjai röviden az alábbiakban vázolhatók:

A műszaki tájékoztatás hazai rendszerének átfogó megszervezésével párhuzamosan az MGT tájékoztatási területe is további fejlődésnek néz elébe. Egyes külföldi tapasztalatok és a dokumentációs igények a szakosítás irányába mutatnak. Megvizsgálható az egyes iparágak vagy nagyobb szakterületek szerint tagolt műszaki-gazdasági tájékoztatók fokozatos kialakításának kérdése, amelyek lehetőséget nyújthatnának az átfogott szakterületek az eddiginél több műszaki fejlesztési prob-

lémájának és azok gazdasági vetületének behatóbb feldolgozására. Ez a múltban csak kisebb mértékben, igen erős válogatással volt megvalósítható a felölelt rendkívül széles terület folytán. A felvetett szakosítás megvalósítása esetén az MGT összefogó jellege, komplex tematikája nem változnék, sőt lehetővé válnék, hogy az eddiginél is jobban az ilyen vonatkozásokra helyezze a fókuszot. Az MGT nagy részben lemondhatna az V. fejezetbe és részben a IV. fejezetbe tartozó anyagról, hogy csak a legfontosabbakat említsük. Az MGT munkáját fokozott mértékben a szorosan vett általánosabb témakörökre összpontosíthatná, és központi helyzetének megfelelően nagyobb figyelmet tudna szentelni az eddigieken kívül olyan horizontális problémáknak, mint a termékek és termelés nemzetközi összehasonlítása, a kutatási eredmények és találmányok szerepe a műszaki fejlesztésben, szervezési módszerek iparági és vállalati szinten, tervezési és iparirányítási módszerek, amelyek egyenként is szinte kimeríthetetlenül gazdag témaanyagot foglalnak magukban.

A szakosított MGT-k közreadásának mindenesetre a belső és külső munkatársak biztosítása és az elengedhetetlen koordinálás megszervezése az előfeltétel. E kérdések alapos megfontolást tesznek szükségessé.

A tematika terén mérlegelhető változtatás, ill. fejlesztés mellett a feldolgozási módszer tekintetében a megnyilvánult vélemények alapján jelentősebb módosítás nem látszik indokoltnak.

Az adottságok figyelembevételével a terjedelem tekintetében egy-egy téma feldolgozását kb. egy szerzői ivre célszerű tervezni, ami a felhasznált források számát is reális mértékre korlátozza, és a tulságosan szerteágazó anyag szerkesztési nehézségeit is csökkenti. És e kérdésben a szerkesztőségnek elég erősnek kell lennie, hogy a gyakran bőségesen rendelkezésre álló kitűnő cikkek egy részéről le tudjon mondani.

Kivánságok merültek fel az MGT tükrének növelésére vonatkozóan a könnyebb olvashatóság céljából. A kétségtelenül tömör tükrrel a szerkesztőség törekvése az volt, hogy minél kisebb terjedelemben minél többet nyújtson. A sűrűn gépelt oldalak tagolását és az anyag áttekinthetőségét nagyban elősegítik a bekezdések elején alkalmazott marginális címszavak.

Befejezésül az MGT öt éves pályafutása alatt az olvasók részéről érkezett vélemények alapján az a megállapítás tehető, a kiadvány továbbfejlesztése szintetizáló jellegének megőrzésével, a megindításkor lefektetett elvek szellemében és kidolgozott módszereknek megfelelően, főként a tematika bővítése és bontása irányában végezhető, ami tovább fogja növelni ennek az új típusú dokumentációs szolgáltatásnak szerepét, és újabb hozzájárulást fog jelenteni az egységes műszaki-gazdasági szemlélet erősítése és terjesztése révén a gazdasági feladatok jobb megoldásához.

...0...

IRODALOM

- /1/ Dr.POLZOVICS Iván: Uj irányok a dokumentáció gyakorlatában. OMK jubileumi évkönyve. Bp.1958. p.141-181.
- /2/ Dr.POLZOVICS Iván: Az OMK új típusú dokumentációs kiadványai a külföldi fejlődés tükrében. Az OMK évkönyve. Bp. 1960. p. 121-160.
- /3/ VINCE Pálné: A műszaki-közgazdasági tájékoztatás feladatköre. Megvalósításának feltételei és módszerei, forrásai és tematikája. Az OMK évkönyve. Bp. 1958. p.182-207.

S^SS

PAKU,S.: Fünf Jahre der Zeitschrift: Műszaki-Gazdasági Tájékoztató /Organ für Technisch-Wirtschaftliche Information/

Diese spezifische Dokumentationsleistung neuen Typs der Ungarischen Technischen Zentralbibliothek und Dokumentationszentrale ist neuer in ihren sechsten Jahrgang eingetreten.

Die Technisch-Wirtschaftliche Information /MGT/ versorgte in den vergangenen fünf Jahren, den Zielsetzungen entsprechend, die leitenden technischen und wirtschaftlichen Fachleute des Landes laufend mit Information über die Zusammenhänge und Wechselwirkungen zwischen den zeitgemässen technischen Trends und der wirtschaftlichen Entwicklung der verschiedenen Länder, unter besonderer Beachtung der Arbeitsproduktivität, Wirtschaftlichkeit, Organisation und Leitung.

Die Technisch-Wirtschaftliche Information /MGT/ gruppiert das erschlossene jüngste fachliterarische Material um die auf dem Gesamtgebiet des technischen und wirtschaftlichen Lebens auftauchenden aktuellen Fragen und bearbeitet derzeit in je einem Heft 6-7 Themenkreise unter Benützung von etwa 15-20 ausländischen Mitteilungen. In den 28 Heften der vergangenen fünf Jahrgänge wurden 206 Themenkreise auf Grund von 2689 ausgewählten ausländischen Fachzeitschriftenartikeln behandelt. Das Material wird durch die Beobachtung von etwa 2800 beachtenswerten ausländischen Fachzeitschriften gesammelt.

Die Technisch-Wirtschaftliche Information /MGT/ bietet auf Grund der Anschauung, dass zwischen den technischen und wirtschaftlichen Belangen engste Einheit besteht, über die bearbeiteten Themenkreise volle inhaltliche Information mit kurzer Durchlaufzeit im Umfang von durchschnittlich einem Druckbogen.

Die Publikation hat sich in den ersten fünf Jahren ihres Bestehens in mehreren Beziehungen entwickelt: die Zahl der Abonnenten ist bis Ende 1964 von 300 auf 1336 gestiegen, vom zweiten Jahrgang an erscheint das Blatt statt vierteljährlich zweimonatlich, die Anzahl der für die einzelnen Themenbearbeitungen wurde grösser.

Im Spiegel der Leseräusserungen ist feststellbar, dass die Technisch-Wirtschaftliche Information /MGT/ mit Hilfe der angewandten neuen Methoden wie z.B. der komplexen Thematik und der vollen meritorischen Information umfassende Informationsansprüche der leitenden Fachleute befriedigt, in weitem Kreis verbreitet ist und sich den traditionellen Typen der Dokumentationsleistungen angeschlossen hat. Ihre Weiterentwicklung - eventuell mit einer fachlichen Aufteilung - wird zur Durchsetzung der einheitlichen technisch-wirtschaftlichen Anschauung einen neuen Beitrag leisten.

III. Паку: Журналу МСТ /Технико-экономическая информация/ пять лет.

Издание нового типа Венгерской центральной технической библиотеки - МСТ - в нынешнем году вступило в шестой год издания.

За прошедшие пять лет это издание, в соответствии с поставленными задачами, давало систематическую информацию для высшего и среднего состава технических и хозяйственных руководителей, о современных направлениях в технике, о зависимости и взаимодействии экономического развития различных стран, уделяя особенное внимание вопросам производительности труда, экономичности, организации производства и руководства.

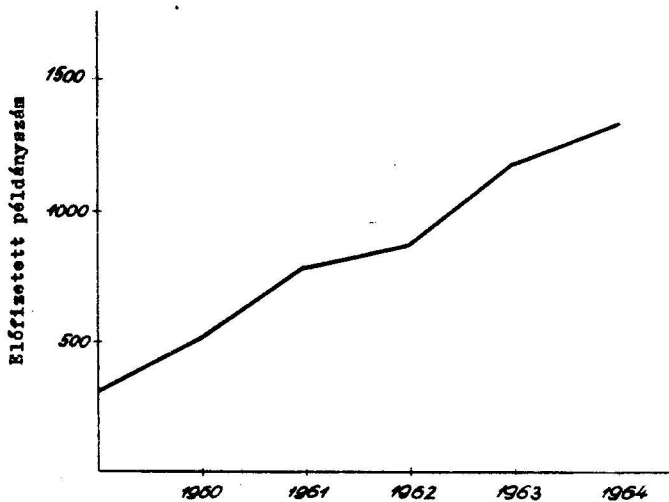
МСТ группирует раскрываемые новейшие материалы технической литературы по актуальным вопросам всего комплекса технической и экономической жизни, и в настоящее время в каждом номере публикует обработанный материал 15-20 зарубежных сообщений по 6-7 темам. За прошедшие пять лет в 28 изданных номерах было затронуто 206 тем при обработке 2689 избранных статей. Материал подбирается путем постоянного наблюдения за 2800 значительными техническими журналами.

МСТ основываясь на тесном единстве технических и экономических вопросов, за весьма короткий срок обработки дает полную информацию по содержанию обрабатываемых тем в объеме около одного авторского листа на каждый номер.

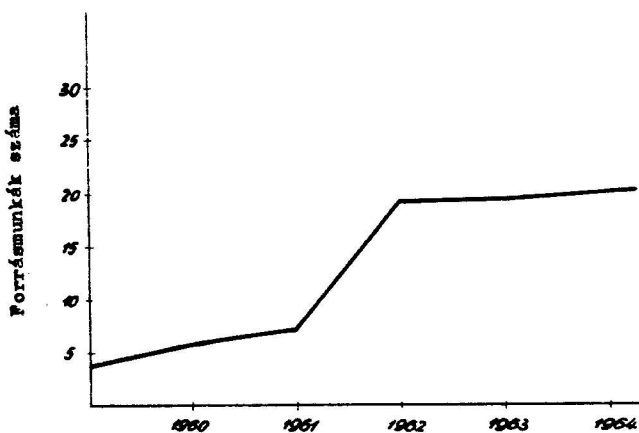
За пятилетнее существование, издание прошло несколько этапов развития: если вначале по подписке издавался тираж в 300 экземпляров, то к концу 1964г. число подписчиков возросло до 1236. Начиная со второго года издания, журнал вместо поквартального стал двухмесячным. Возросло и число статей использованных по отдельным темам, а также увеличился объем тематических обзоров.

Об МСТ, учитывая мнение читателей, можно сказать, что применяемые новые методы, как например комплексная тематика, полностью удовлетворяет запросам руководящих работников, давая полную обзорную информацию. МСТ имеет широкое распространение в технических кругах и вполне приемыкает к традиционным видам документации. Дальнейшее развитие путем возможного разделения по специальностям даст новый вклад к распространению единства восприятия по вопросам техники и экономики.

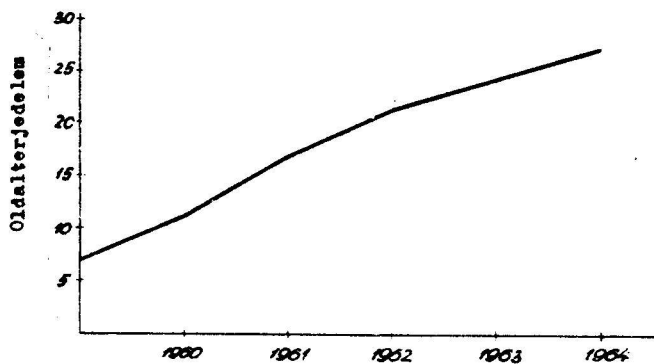
§ § §

1. ábra. Az MGT előfizetések számának alakulása

2. ábra. Egy témafeldolgozásra jutó forrásmunkák számának alakulása

3. ábra. Egy témaismertető oldalterjedelmének növekedése

□ □
□ □